

Strategiatyö - Korkeakoulujen ennakotehtävä

Kysymys 1. Miten osaamisen osoittaminen muuttuu prosessina vuoteen 2026 mennessä?
(Vastauksessa toivotaan laajempaa pohdintaa, ei pelkästään EXAM-järjestelmän näkökulmasta.)

Korkeakoulu	Vastaus
Aalto-yliopisto	Prosessissa on kaksi vetosuuntaa; ensimmäinen painottuu jatkuvaan arviointiin ja monimuotoisempaan palautediialogiin opiskelijan kanssa. Osaamista arvioidaan useammin paitsi opettajan toimesta myös itse tai vertaisarvioinnin avulla. Toinen vetosuunta on kontrolli ja tekoälyn tuomat paineet. Tässä suunnassa on kehitetty hyviä pedagogisia ratkaisuja koronan myötä ja nyt tingitään niistä kontrollin vuoksi. Suuri toive on saada kontrolloitu BYOD tenttimisympäristö, jossa voidaan sallia opettajan määrittelemät materiaalit ja kieltää kaikki muu. Kun puhutaan osaamisen osoittamisesta, se tarkoittaa, että arviointi on oikeasti osaamisperusteista ja arvioinnin tarkoituksena on todella osaamisen arviointi. Edelleen arviointidiskurssissa käy ilmi, että arvioinnin tarkoitus onkin käytännössä esimerkiksi kontrolli tai sisältökeskeinen lähestymistapa oppimiseen, jolloin arvioinnin tavoite ei ole aina osaamisperustainen. Osaamisen osoittamista voi katsoa eri näkökulmista. Ensisijaisesti osaamisen osoittamista tulisi katsoa opiskelijan näkökulmasta ja silloin tulee varmistaa, että opiskelija ymmärtää mitä osaamisperustaisuus on ja että opiskelijalle opetetaan osaamisen tunnistamista, itsearviointia ja osaamisen sanoittamista. Korkeakoulun näkökulmasta on pedagogisen johtamisen keinon varmistettava, että osaamisen osoittamisen tavoitteet toteutuvat ruohonjuuritasolla ja että opettajilla on tarvittavaa osaamista arviointiin ja osaamisen osoittamiseen liittyen. Opettajalla on oltava myös työajan ja työkuorman näkökulmasta mahdollisuus toteuttaa arviointia osaamisperustaisesti. Opettajan näkökulmasta hänellä on oltava pedagogista osaamista ja tahtoa suunnitella ja toteuttaa opetusta osaamisperustaisesti. Osaamisen arvioinnissa ja osaamisen osoittamisessa pitäisi olla jo ja pitää siis olla 2026 mennessä kokonaisvaltainen, osaamisperustainen ja opiskelijalähtöinen lähestymistapa.
Centria-ammattikorkea koulu	Osaamisen osoittaminen (ei-valvottu) tulee muuttumaan yleistyvien tekoälytyökalujen myötä. Tässä vaiheessa on mahdotonta tietää, kuinka tekoälyn kehitys on edennyt vuoteen 2026 mennessä, mutta kehitystahti on nopea. Opiskelun paikkariippumattomuus tulee kasvamaan entisestään vuoteen 2026 mennessä. Tenttejä ja muuta osaamisen osoittamista rakennettava niin, että ei-valvotusti tai etänä suorittava opiskelija hyötyisi mahdollisimman vähän ulkopuolisesta avusta. Soveltavaa osaamisen osoittamista on lisättävä. Valvotun osaamisen osoittamisen ja -tunnistamisen sellaisilla ohjelmilla tai sellaisissa ympäristöissä (fyysinen tila), jossa opiskelija suorittaa soveltavan tentin tai muun tehtävän. Skenaariota: • Tekoälyn päällä tekoälyä – opiskelijoilla käytössä tehokkaat työkalut, jotka kykenevät tuottamaan artikkeleita, esseitä yms. -> Opetushenkilöstöllä käytössä tekoälytyökaluja, jolla tunnistaan opiskelijan tuotoksessa käytettyjä työkaluja • Tällä hetkellä on haastavaa(=joskus mahdotonta) todentaa, onko tuotos autenttisesti opiskelijan omaa. • Haamukirjoituspalvelut – Ostetaan essee, jonka toinen henkilö on tuottanut tekoälyllä ja räätälöinyt tuotoksen sopivaksi esimerkiksi kurssin sisällön mukaan. Tekstin alkuperää ja kirjoittajaa on vaikea tunnistaa.
Haaga-Helia ammattikorkea koulu	
Hanken Svenska handelshögskolan	Osaamisen osoittaminen tulee radikaalisesti muuttumaan, vaikkemme vielä tiedä miten. Valvotun osaamisen osoittamisen arvioinnin tarve tulee kasvamaan erilaisten tekoälypalveluiden yleistymisen myötä. Suunta on yhdestä tentistä jatkuvaan arviointiin. Tekoälyn rooli osaamisen arvioijana kasvaa.

Helsingin yliopisto	Pohdimme asiaa laajemmin, paitsi osaaminen osoittamisen, myös osaamisen arvioinnin, tunnistamisen ja todentamisen näkökulmista. Opiskelijan osaaminen arvioidaan enenevässä määrin valvotuilla olosuhteilla ja suullisilla kuulusteluilla. Tähän vaikuttaa mm. tekoälyn kehitys. Tämä on osittain ristiriidassa opetuksen laajemman avaamisen kanssa, johon valvotut kuulustelut soveltuvat huonommin. Tarvitsemme yliopistotasolla yhteisen näkemyksen ja määrittelyn sille, mitä osaamista voidaan ja toisaalta täytyy todentaa valvotusti. Geneeristen taitojen arviointi nousee yhä tärkeämpään rooliin, mm. AI:n myötä. Tämä tulisi näkyä myös arvioinnissa substanssiosaamisen arvioinnin rinnalla. Muulla hankitun osaamisen tunnistamiseksi tarvitsemme yliopistolle ohjeistuksen ja käytännöt epämuodollisen osaamisen todentamiseksi, sekä selkeän hyväksiluvun prosessin. Näyttöön perustuvan osaamisen osoittamiseen (esim. vuorovaikutustaidot, harjoittelut, ammattiosaaminen) tarvitaan systemaattisuutta, läpinäkyvyyttä ja luotettavuutta. Jatkossa suoritetaan tutkintoa tai opintojaksoja pienempiä kokonaisuuksia (mikrot). Mikrosuoritusten kirjaamiseen ja ylläpitoon tarvitaan omat käytäntönsä ja mahdollisesti järjestelmänsä opettajien ja opintohallinnon tueksi. Sisä on osaltaan ristiriidassa joustavan mikrokokonaisuuksien keräämisen kanssa (mikroista kerääntyvään opintosuoritukseen), koska Sisässa lähtökohtana on opintosuunnitelma, jonka perusteella ilmoitautudutaan opintokohteisiin ja joihin kirjatut suoritukset pitää sopia. Työelämälähtöisyys yhdessä opintojen avaamisen kanssa vaikuttaa osaamistavoitteisiin. Ja nostaa esille kysymykset siitä, mikä on yliopistojen avoimen opetuksen tarjonnan rooli yhteiskunnassa. HY:ssä avataan yhä enemmän tutkinto-opetusta. Tenttijöiden ja kuulusteluiden määrä lisääntyy ja monipuolistuu ei-tutkinto-opiskelijoiden määrän kasvaessa. Ristiinopiskelun kasv u tuo omat haasteensa osaamisen arvioinnille. Ylipäättänään lisääntyy tarve arvioinnin ja oppimistavoitteiden läpinäkyvyyteen, yhtenäisiin arviointikriteereihin ja niiden tulkintaan kasvaa.
Hämeen ammattikorkea koulu	• entistä enemmän osaaminen osoitetaan monipuolisemmin oppimistehtävissä, projekteissa yms. Vähemmän ehkäpä tentteinä, vaikka niitäkin jonkin verran todennäköisesti edelleen järjestetään. • virkamiesruotsin kirjalliset tentit säilynevät jatkossakin. • tekoäly tuo varmasti muutoksia osaamisen osoittamiseen ja arviointiin
Itä-Suomen yliopisto	Teknologian hyödyntäminen osaamisen osoittamisessa lisääntyy. Nykyisten sähköisten arviointikäytäntöjen rinnalle nousee tekoälyn, virtuaalitodellisuuden ja laajennetun todellisuuden hyödyntäminen. Jatkuvan oppimisen painottumisen myötä työnantajat arvostavat tutkintotodistusten lisäksi entistä enemmän konkreettisia näyttöjä osaamisesta, kuten portfolioita tai projektinäytteitä. Tällaiset arviointitavat heijastavat todellisia työelämän tilanteita, joissa ryhmätyö- ja vuorovaikutustaidot ovat tärkeitä. Esimerkiksi ryhmätentit ovat mielekäs tapa arvioida opiskelijoiden kykyä työskennellä yhteistyössä, kommunikoida tehokkaasti ja ratkaista ongelmia ryhmässä. Osaamisen osoittamisen painopiste siirtyy entistä enemmän tiedon toistamisesta kohti ongelmanratkaisua, luovuutta, tiimityötä ja muita työelämässä tarvittavia taitoja. Perinteisten tenttien ja kokeiden rinnalle nousevat myös simulaatiot, käytännön harjoitukset, pelillistetyt tehtävät, projektit ja työpaikalla tapahtuva oppiminen. Nousevat trendit osaamisen osoittamisessa ◦ tekoälyn hyödyntäminen ◦ teknologian laajempi käyttö ◦ konkreettiset näytöt ja projektit ◦ ryhmätentit
Jyväskylän ammattikorkea koulu	Edelleenkin tulee olemaan tenttimuotoisia osaamisen osoittamisen muotoja sekä tenttistudiolla, että etänä kotoa käsin. Osaamisen osoittamista tapahtuu hyväksilukujen yhteydessä näyttöinä, haastatteluina, kirjoitetussa/videoidussa muodossa, tenttinä. Opintojaksojen päättyessä erilaisin tehtävin ja tentein tai vastaavin keinoin. Tekoälyn hyödyntäminen luo uusia mahdollisuuksia ja haastaa opettajia.
Jyväskylän yliopisto	• Digitaalinen tunnistaminen: opiskelijoiden osaamisen osoittaminen tapahtuu entistä enemmän digitaalisin keinoin. • Opiskelijat entistä enemmän mukana erilaisissa hankkeissa ja muissa projekteissa, jotka ovat lähempänä oikeaa työelämää. • Tavat arvioida ja tukea opiskelijan osaamisen tasoa monipuolistuu digitaalisuuden myötä. (Tekoäly, analytiikka, data) • Jatkuva/Joustavat oppimispolut kehittyvät, samaan tavoitteeseen pääsee useita eri reittejä. Toivottavaa on, että se monipuolistuu ja vahvistuu niin, että meillä on käytössä erilaisia osaamisen osoittamisen tapoja. Prosesseista voisi tulla joustavampia niin, että kaikki opiskelijat eivät mene samassa vauhdissa (vaikka isot massat varmasti edelleen kuitenkin kulkevat myös ns. peruspolkua). Tähän liittyy myös aikaisemman osaamisen osoittaminen, jonka rooli tulee kasvamaan (liittyy jatkuvaan oppimiseen myös). Vaatii vielä lisäpohdintaa ja paljon työtä yliopisto-opetuksen parissa.

Kaakkois-Suomen ammattikorkea koulu	Osaamisen osoittamisen tavat monipuolistuvat ja toisaalta myös tarjotaan yksilöllisempiä vaihtoehtoja. Yhä enemmän on opiskelijoita, joilla on jo yksi tai useampi korkeakoulututkinto hankittu (mukana voi olla jopa tohtoreita), ovat työelämässä ja sieltä käsin hankkineet osaamista. Osaamisen tunnustamisen tapoja tulee yhä enemmän. Olisi hyvä, että prosessissa pystyisi huomioimaan monimuotoiset osaamisen osoittamisen tavat monipuolisesti eri koulutusaloilla. Yhä enemmän on erityisen tuen opiskelijoita, joissa tulee huomioida erilaiset osaamisen osoittamisen tavat, mitkä mahdollistavat vahvuuksien hyödyntämisen. Formaaleissa (valvotuissa) osaamisen osoittamisissa esim. korttikoulutukset (sertifikaatit, hygieniapassi, lääkelaskut jne) on edelleen omat sääddöksensä ja näiden kohdalla huomioida sellaiset tavat, jotka kelpaavat viranomaiselle esim. missä tiloissa voidaan osaamista osoittaa, tarvitaanko arvioija paikanpäälle vai voidaanko hyödyntää teknologioita apuna? Tekoälyratkaisut ja teknologian nopea kehittyminen haastavat ja myös tuovat uusia mahdollisuuksia. Ristiinopiskelu ja paikkariippumattomuus kasvaa.
Karelia-ammattikorkea koulu	Saavutettavuuden näkökulmasta osaamisen näyttötavat tulevat monipuolistumaan entisestään. Opiskelijat tarvitsevat erilaisia tapoja osoittaa osaamistaan. Tämä voi johtaa siihen, että perinteisten tenttien määrä vähenee. Osaamisen näytöt, suulliset tentit, arviointien pilkkomista, soveltavia tenttejä valmiiden aineistojen pohjalta tullaan hyödyntämään entistä enemmän. Tekoäly tulee tuomaan muutoksia arviointiin ja kriittisen arvioinnin rooli tulee kasvamaan. Digivision uusi alusta, digitalisaation kehittyminen ja todennäköisesti myös itsenäisen opiskelun määrän lisääminen tulevat muuttamaan arviointikäytänteitä ja tuomaan kehittämistarpeita myös sähköiselle tenttiympäristölle. Osaamisen arviointiin liittyvän palautteen antamisen merkitys tulee kasvamaan ja tämä pitäisi huomioida myös Examin kehittämistyössä. EXAMin näkökulmasta kehittämistyössä on tärkeää huomioida kaiken kaikkiaan saavutettavuus – millaiset tentit ja ohjeistukset ovat saavutettavia? Miten Examin työkaluja, kuten teksti- ja matematiikkaeditoria pitäisi kehittää tästä näkökulmasta.
LAB-ammattikorkea koulu	• LUT-korkeakoulujen strategia uudistetaan 2025, nämä kommentit perustuvat ajatelmiin • kestoltaan pitkien ja lyhyiden tenttien suhde muuttuu, jatkuvan arvioinnin merkitys kasvaa • tehtävien ja tenttien rakenna ja luonne muuttuvat tekoälyn myötä • vanhan ajan pistarit tulevat takaisin uusissa vaatteissa niin päätteellä tehtävinä, kuin suullisina ratkaisuina • omakonetenttien määrä kasvaa, on softana Exam tai Moodle • pohdittiin eriytyvätkö tieteellinen kirjoittaminen ja käytäntö yhä enemmän toisistaan? • osa tenteistä painottuu yhä voimakkaammin Examiin • haastavuus lisääntyy erityisesti massakurssien osalta
Lapin ammattikorkea koulu	• prosessinaikainen osaamisen osoittaminen ja formatiivinen arviointi korostuu • jatkuvan oppimisen tarpeisiin vastaaminen (sekä formaali ja non-formaali tarjonta) ◦ oppijoiden heterogeenisyys, opiskelijaliikkuvuus ◦ oppijälähtöiset opintopolut ◦ ristiinvalittavat opinnot ◦ työelämän ja työssäolevan oppijan osaamistarpeisiin vastaaminen
Lapin yliopisto	Lapin yliopistossa on käynnistynyt OPS-uudistus vuodelle 2024 kaikkien tiedekuntien osalta. Monipuolisuus osaamisen osoittamisessa eri tavoin on jo laajasti käytettävissä ja tulee kasvamaan edelleen. Koulutusala riippuen myös edelleen valvottu tentti tulee olemaan osaamisen osoittamisen keino. Yliopistossa laaditaan myös paraikaa ohjeistuksia tekoälyn käytöstä osana opetusta ja opiskelua sekä päivitetty plagiointitunnistusjärjestelmä.
LUT-yliopisto (Lappeenranta n-Lahden teknillinen yliopisto LUT)	• LUT-korkeakoulujen strategia uudistetaan 2025, nämä kommentit perustuvat ajatelmiin • kestoltaan pitkien ja lyhyiden tenttien suhde muuttuu, jatkuvan arvioinnin merkitys kasvaa • tehtävien ja tenttien rakenna ja luonne muuttuvat tekoälyn myötä • vanhan ajan pistarit tulevat takaisin uusissa vaatteissa niin päätteellä tehtävinä, kuin suullisina ratkaisuina • omakonetenttien määrä kasvaa, on softana Exam tai Moodle • pohdittiin eriytyvätkö tieteellinen kirjoittaminen ja käytäntö yhä enemmän toisistaan? • osa tenteistä painottuu yhä voimakkaammin Examiin • haastavuus lisääntyy erityisesti massakurssien osalta
Metropolia Ammattikorkea koulu	
Oulun ammattikorkea koulu	
Oulun yliopisto	Osaamisen osoittaminen ohjautuu kohti osaamisperusteista näyttöä eikä yksittäistä näyttöä (kuten EXAM tentti). Osaamisen osoittaminen kehittyä osallistavaan, jatkuvaan näyttöön ja osaamisen yhä laajempaan tunnistamiseen.
Polisi-ammattikorkea koulu	
Satakunnan ammattikorkea koulu	Arvioinnissa tullaan siirtymään tulosten arvioinnista oppimisprosessin arviointiin. AHOToinnit yms. vastaavat tavat tulevat ainakin osittain syrjäyttämään tenttimisen osaamisen tunnustamisena. Osaamista voi osoittaa enemmän muillakin tavoilla kuin kirjallisina tentteinä. Examia tarvitaan jatkossa lähinnä sellaisen osaamisen osoittamisessa, jossa annettavat näytöt ovat yksikäsitteisiä.

Savonia-ammattikorkea koulu	
Seinäjoen ammattikorkea koulu	a) lisääntyy niin paljon, että nykyistä prosessia pitää uudistaa, ketteryyttä pitäisi saada lisää b) pienempiä osaamisia (mikrotason osaaminen) ja niiden tunnustamista tullaan hakemaan enemmän c) non-formaalia osaamista, ei täytä kriteerejä (esim. jatkuva oppiminen) d) ei välttämättä tähdätäkään tutkintoon vaan "hybridiosaamiseen"
Tampereen ammattikorkea koulu & Tampereen yliopisto	Valvottu osaamisen osoittaminen ja muu osaamisen osoittaminen eriytyy jatkossa yhä enemmän. Eli ei-valvotusti sisältöjä tuotetaan yhä enemmän tekoölyavusteisesti: tekoöly luo esim. artikkelin pohjat syötettyjen pohjatietojen perusteella ja tätä pohjaa sitten muokataan omaksi tuotokseksi vähän samaan tapaan kuin moni nyt tekee kielikäännöksiä. Koska esseitä voi tehdä tekoölyavusteisesti, perinteiset kotiesseeit vähenevät ja korvautuvat muilla tavoilla tai sähköisessä tenttijärjestelmässä tehtävillä esseillä. Ideaalitalanteessa pedagogisina ratkaisuna flippauksen kaltaiset menetelmät lisääntyvät, joissa osaamista osoitetaan eri tavoin opintojakson aikana ja lopputentin merkitys vähenee. Jatkovaa arviointia on pystytty lisäämään opetukseen ja perinteisten lopputenttien määrää vähentämään. Jatkovaa arviointia voidaan toteuttaa sähköisillä tenteillä tai muilla suoritustavoilla. Esim. lähtötestit ja viikkotehtävät sähköisessä tenttijärjestelmässä. Keskitettyjen ja muidenkin paperitenttien määrää pyritään vähentämään. Opettajan näkökulmasta suosituin vaihtoehto paperitentille on varmasti valvottu sähköinen tentti, joka suoritetaan joustavasti sähköisessä tenttitilassa tai omakonetenttitilaisuudessa (rajoitettu omakonetentti, tenttipalveluiden organisoima ja valvoma). Muutosta tukee oppijälähtöisyys ja pyrkimys kustannustehokkuuteen. Lukiolaiset tekevät jo kaikki tentit sähköisesti niin korkeakouluissa tavoiteltava samaa. Toki huomioitava, että paperitenttien voi korvata sähköisen tentin lisäksi myös jokin muu suoritustapa. Osaamisen tunnustamista ja tunnustamista tehdään kansallisella tasolla korkeakoulujen yhteistyönä. Myös opetusyhteistyön lisääntyminen. Esim. vaikutus osaamisen arviointiin, koska opettaja arvioikin toisen korkeakoulun opiskelijan osaamista. Tenteissä yksilölliset järjestelyt lisääntyvät entisestään. Määriteltävä, mitä yksilöllisiä järjestelyitä korkeakoulu tarjoaa tentteihin.
Turun yliopisto	2020-luvun megatrendit: Eurooppalaisella koulutusalueella on käynnissä jatkuvan oppimisen kehittämisohjelmia, jotka painottavat tutkintojen rinnalla matalan kynnyksen suoritusten, kuten micro credentiaalien, hyödyntämistä. Visio2030 on osa tätä kokonaisuutta, ja pyrkii mahdollistamaan myös suomalaisille tutkinto-opiskelijoille osaamisen ja suorituskertymien joustavan kartuttamisen erilaisissa konteksteissa. Tällöin, valinnanvapauksien kasvaessa, HOPS-tuen merkitys kasvaa, jotta koulutuksen koheesio säilyy. Tenttien ja tutkielmien rinnalla esimerkiksi virtuaaliset simulaatiot, projektit ja portfoliot, ja tukiölysovellukset mahdollistavat monipuolisemman osaamisen arvioinnin kirjallisten menetelmien rinnalla. Esimerkiksi suullisten tenttien ja ryhmätenttien potentiaalit saadaan uudella tavalla käyttöön, kun kuvan ja äänen transformaatio analysoitaviksi sisällöiksi vakiintuu. Tieteellisen ajattelun kehittymistä voidaan arvioida uusien menetelmin ja painotuksin. Kun toiminnan paikkariippuvuus vähenee, tarvitaan sen vastapainoksi korostetun läpinäkyviä ja kontrolloituja tapoja todentaa osaamisen taso ja laatu. EXAM-tilat ja prosessit ovat hyödyllisiä alustoja myös uusille arviointimenetelmille. Teknologian kehitys saattaa johtaa formatiivisen arvioinnin yleistymiseen ja summatiivisen loppuarvioinnin valikoivampaan käyttöön. EXAMin kehitys voi reagoida kumpaankin trendiin. Se voi tukea esim. sosiaalisen vuorovaikutuksen hyödyntämistä osaamisen arvioinnissa. Opettajan työssä painottuvat ohjaukselliset tavoitteet ja laadukkaan oppimisen varmistaminen. Hyvä ohjaussuhde on lähtökohtaisesti henkilökohtainen - siis heikosti skaalautuva. Resurssiristiriidan ratkaisemiseksi tarvitaan opettajan rinnalle muita ohjaustoimintoja, kuten tekoölykkäitä kommentointityökaluja ja 24/7 tutorointia verkossa. Uudessa toimintaympäristössä korostuvat oppimisvalmiuksissa itsearviointitaidot, digitaalinen lähdekirjallisuus ja uusien työmenetelmien omaksumiskyky. Seurannan ja tuen merkitys korostuvat, koska opiskelijoiden psykososiaaliset voimavarat ovat vähenemässä ja opiskelemaan tulevien lähtötason vaihtelu kasvamassa, kun opiskelijaksi pääsyn polut monipuolistuvat. Näistä kehitysnäkymistä osa voi toteutua strategiakauden loppuun, vuoteen 2030:een mennessä. Vuodet 2023-2026 ovat vielä rajattujen kokeilujen murrosvaihetta. Indikaatiot: Jo tunnistettuja joustavan opiskelun resursseja ovat ristiinopiskelun palvelut ja avoimen tarjonnan suoritusten tunnustaminen. Tutkintojen koheesion varmistamiseksi voi edelleen korostua tarve EXAM-tenttien kaltaisiin kontrolloituihin arviointijärjestelyihin. Tämä asettaa tarpeita erilaisten uusien suoritustuotosten tuella sähköisissä tenteissä. Opetuksen tukihenkilöt tietävät, että kielimallityökalujen vyöry ja niiden vaikutusten yllättävyys ovat siirtäneet painopistettä etätehtävistä valvottuihin tenttisuorituksiin. Tämä asetelma voi olla polarisoitumassa eri tieteenalojen välillä. Osan painottaessa jatkuvaa arviointia, jossa AI-välineet kuuluvat peruskalustoon, osa varmistaa tutkinnon formaalit osaamistavoitteet korostetun valvotuilla järjestelyillä. Kokonaisuutena EXAM-tenttimäärät ovat kasvaneet. Onko EXAMin kehittäminen resursoinnin puolesta mahdollista? Ehkä on: Valtion tavoitteena on nostaa tutkimus- ja kehittämismenot 4 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuoteen 2030 mennessä. (https://okm.fi/-/10616/hallituksen-julkisen-talouden-suunnitelma-vuosille-2023-2026-linjauksia-suomen-tulevaisuuden-kestavan-kasvun-ja-turvallisuuden-takaamiseksi).
Vaasan ammattikorkea koulu	

Vaasan yliopisto	Suuret kielimallit tuottavat tekstiä tasolla, jota on vaikea erottaa opiskelijan tuottamasta tekstistä. Uskomme, että EXAM- ja salitenttien kysyntä lisääntyy lähivuosina opintojaksoilla, joilla on tärkeää varmistaa oppijan oma henkilökohtainen osaaminen. Toisaalta arviointikohteetkin voivat muuttua tekoälyn myötä. Lopputuotoksen sijasta on arvioitava laajemmin oppimisprosessia. Opiskelijalta edellytetään esimerkiksi taitoa arvioida kriittisesti tekoälyn tuottamaa tekstiä, tuottaa toimivia syötteitä tekoälylle sekä käyttää tekoälyä eettisesti. Osaamista ei kuitenkaan välttämättä tulevaisuudessa osoiteta aina opiskelijakohtaisesti, vaan esimerkiksi ryhmissä yhteisöllisesti. Lisäksi elinikäisen oppimisen mahdollistaminen ja tukeminen vaatii uusia tapoja osoittaa osaamista.
Åbo Akademi	Vid en del utbildningar kommer man nog att gå tillbaka till skriftliga tentamina alt. fortsätta examinera med hjälp av skriftliga tentamina, pga. ChatGPT (och motsvarande AI-verktyg). Övervakad examination på tidpunkter läraren valt (tenter) behöver i sig inte vara något negativt så länge tentamensuppgifternas karaktär är sådana att det inte handlar enbart om att återge fakta. Och en sådan utveckling ser vi nog gällande tenter på många håll. ChatGPT har också snabbt lett till att lärarna måste se över hurudana inlämningsuppgifter de ger. Här kommer det nog ännu att ske mycket förändringar och vi är endast i början av den processen. AI/ChatGPT o.motsv. verktyg innebär ju att vi också måste se över vilken typs färdigheter vi behöver i framtiden och vad AI kan göra i stället. Detta är nog den stora utmaningen för de närmaste åren och leder då till förändringar i vad och hur vi ska examinera. Idag har vi inte rätt att kräva att studenterna registrerar sig på ChatGPT, dvs. vi kan inte konstruera sådana examinationsuppgifter som kräver att studenterna använder verktyget, dvs. vi kan inte lära ut hur studenterna bäst utnyttjar ChatGPT (vi kan bara påpeka riskerna). Vi hoppas alltså att motsv. funktioner blir tillgängliga i de programvaror som universitetet erbjuder studenterna så snart som möjligt! Pga den alltmer heterogena gruppen av studenter så kan behovet av flexibel examination öka – men det kan också finnas behov att se över hur mycket individuell flexibilitet som universitetet och lärarkåren klarar av. – Däremot kommer säkert examinationsformerna att bli mer mångsidiga, dvs. långa skriftliga uppsatser minskar och i stället görs inlämningsuppgifter som audio- eller videofiler. Muntliga tentamina, som hittills har varit relativt ovanliga vid ÅA kan komma att öka, t.ex. som en kompletterande examinationsform till skriftliga uppgifter. Frågan om formatet/längden på kandidatarbeten och pro gradu-arbeten kommer säkert också att aktualiseras – dvs. visar studenterna genom det format som idag används på sådan "mognad" eller sådana färdigheter som behövs i framtiden utanför universiteten? ÅA är med i Charm-EU-samarbete (https://www.charm-eu.eu/), som kan komma att påverka examinationen även i andra utbildningar än de som genomförs inom samarbetet.

Kysymys 2. Mitä osaamisen osoittamisen järjestelmiä/palveluja on käytössänne, joissa nämä muutokset tulevat tapahtumaan?

Korkeakoulu	Vastaus
Aalto-yliopisto	Opettajien ohjeet, koulutukset ja tilaisuudet, joissa voidaan jakaa hyviä käytäntöjä, oppimisen arvioinnin kehittäminen ja toimintasuunnitelma. Järjestelmistä keskeisimmät MyCourses ja mahdollisesti Turnitin. Järjestelmätasolla on pyrittävä ekosysteemisuntaan, josta Exam on yksi osa, jonka pitää integroitua muihin (LTI).
Centria-ammattikorkeakoulu	Järjestelmät: - EXAM - Forms - Zoom/Teams - Oppimisalustat, joissa on tehokkaat plagioinnin tunnistukset. Tekoälytyökaluja käytetään tunnistamaan opiskelijan tuotoksesta
Haaga-Helia ammattikorkeakoulu	
Hanken Svenska handelshögskolan	Samat välineet kun nykyään, kehittyneempänä versioina. Organisaatioilla tulee myös olla palveluita jotka mahdollistavat tekoälyn hyödyntämisen ilman että luottamuksellinen tieto ja ei vielä julkista tutkimustietoa tallentuu verkkoon. Tietosuoja on siis tärkeä, ja tekoälyn käyttö lisääntyy.
Helsingin yliopisto	Korkeakoulun tai kansallinen opintotietojärjestelmä, RIPA, Emrex, Digivision jatkuvan ja joustavan oppimisen tarjotin, e-portfolio, tenttiakvaariot, Moodle (tai jokin monipuolisempi oppimisympäristö). Disa (itsearviointiin), SEB
Hämeen ammattikorkeakoulu	- oppimisympäristöt, exam, simulaatiot, VR/AR/XR, - käytännön oppimisympäristöt esim. puutarha-, metsä- ja maatalousaloilla
Itä-Suomen yliopisto	EXAM, Moodle, Teams, Webropol, Forms

Jyväskylän ammattikorkeakoulu	Oppimislustojen tenttityökaluja on kehitetty ja kehitetään edelleen, joten osa tenteistä tullaan tekemään siellä. Nyt esim. Moodle-tentin voi määrittää tehtäväksi Safe Exam Browserissa, mikä rajoittaa opiskelijan mahdollisuuksia kyseisellä koneella internetin käyttöön. Rinnalla EXAM etänä ja studiossa. Jamkissa on käytössä oppimislustoista Moodle (Mediamaisterin ylläpitämä) sekä DigiCampuksen Moodle (Mediamaisterin ylläpitämä). Lisäksi Metropolian hallinnoima pääsykoealusta, jossa toteutetaan digitaalisia pääsykokeita. Mainitsemisen arvioisia ovat myös verkkokokousjärjestelmät (Teams, Zoom), joita käytetään etätenttien valvonnassa, joskus myös itse tentin suorittamisessa (suulliset, musiikki jne.).
Jyväskylän yliopisto	• EXAM ja omakonetentit (s2023) • Moodle (analytiikan ja AI selvitykset ja mahdolliset kehitystoimet) • Ilmoittautumisprosessien kehitys? (ILPO?) Nopea ja helppo tapa ilmoittautua kursseille? • Eri järjestelmien integraatiot (SISU-EXAM, SISU-MOODLE, SISU-AVOIN) • Online course ja avoin yliopisto opinnot sekä niiden hyödyntäminen myös tutkintoon tähtäävään opiskeluun
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu	Digitaaliset oppimisympäristöt (Moodle), verkkokokousjärjestelmät Teams/Zoom, M365 pilvipalveluratkaisut, simulaatioympäristöt, Exam.
Karelia-ammattikorkeakoulu	Exam, Moodle, Workseed, Howspace, Wihi
LAB-ammattikorkeakoulu	Exam, Moodle, Zoom, Howspace ja muut opetusteknologiset järjestelmät, mikäli keksitään käyttää osaamisen osoittamiseen. Palveluista tenttipalvelut salitenteille.
Lapin ammattikorkeakoulu	• oppimisympäristöt laajasti käsitettynä (ml. TKI) • oppimislustoina (ohjelmistoina) ainakin Moodle, M365 ja Teams, Zoom, Google Workspace, WordPress ...
Lapin yliopisto	Käytössä ovat niin fyysiset kuin sähköiset oppimisympäristöt sekä aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen. Sähköisiä järjestelmiä ovat Peppi (eAhot), Moodle, Exam. Tällä hetkellä ei ole muutostyötä meneillään.
LUT-yliopisto (Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT)	• Exam, Moodle, Zoom, Howspace ja muut opetusteknologiset järjestelmät, mikäli keksitään käyttää osaamisen osoittamiseen. Palveluista tenttipalvelut salitenteille.
Metropolia Ammattikorkeakoulu	
Oulun ammattikorkeakoulu	
Oulun yliopisto	Erilaiset, osallistavat oppimisympäristöt. Pedagogiset järjestelmät, kuten Moodle. Olemassa olevat tietojärjestelmät, kuten Peppi (eAhot) tulevat pysymään vähintään vuoteen 2026 asti.
Poliisiammattikorkeakoulu	
Satakunnan ammattikorkeakoulu	Moodle, perinteiset verkkoneuvottelusovellukset, Sähköinen asiointi, Exam, simulaatioympäristöt (Cisco, Festo, AWD, hoitotyö ja laiva)
Savonia-ammattikorkeakoulu	
Seinäjoen ammattikorkeakoulu	Nykyisissä nämä muutokset tulee tapahtumaan (eOT, Moodle).
Tampereen ammattikorkeakoulu & Tampereen yliopisto	Järjestelmät: EXAM, Moodle, M365 (Forms, Teams), Zoom ja tiedossa olevat tiedekuntien omistamat tenttiympäristöt (ÄlyOppi, Plussa, Weto, Viope). Palvelut: TAU:n keskitetyt paperitentit. TAU:n ja TAMK:n yhteinen sähköinen tenttipalvelu TUNI EXAM. M365 pilvipalvelukokonaisuuteen on tulossa Copilot -tekoälyavustaja, joka saattaa muuttaa paljonkin nykyistä tapaa kirjoittaa artikkeleita jne.

Turun yliopisto	1. EXAM-tentti. Nykyisen järjestelmän resursseja voidaan hyvin soveltaa ja sopeuttaa muutostarpeisiin. Tenttisuoritusten "raekokoa" voidaan tehtävätasolla säädellä. Omakonetentti yhdistettynä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tehtäviin suorituksiin mahdollistaa käytön skaalautumisen ja monimuotoistumisen. Tätä kehityslinjaa tukisi, jos omakonetentin istunnonhallintaa voitaisiin kehittää niin, että useat tenttijät voisivat kirjautua samaan suoritusinstanssiin. 2. MOODLE-oppimisolusta. Sitä käytetään monipuolisesti harjoitteiden ja tenttien suorittamiseen, ja rajapintaa hyödyntävillä toiminnoilla rikastetaan toiminnallisia mahdollisuuksia. Mainittakoon tässä Turnitin Integrity-toiminto, joka voidaan aktivoida useaan suoritustyyppiin, kun suoritussisällön autenttisuutta pyritään kontrolloimaan; ja Turnitin AI Writing Detection toimii englanninkielisillä teksteillä, mutta kehittyy nopeasti. 3. VILLE-oppimisjärjestelmä tukee laajaa tehtävätyyppien palettia ja kehittynyttä oppimisanalytiikkaa. 4. PEPPI-työpöydät ja rajapinnat ovat tärkeässä roolissa, kun liittyviä palveluja integroidaan perusjärjestelmiin ja suoritusrekisteriin. Testauksessa ja laitoskohtaisessa käytössä runsaasti erilaisia, mm. MS:n järjestelmiä.
Vaasan ammattikorkeakoulu	
Vaasan yliopisto	Salitentit, Moodle-tentit (Safe Exam Browser -lisäosalla), EXAM (Sali- ja omakonetentit), erilaiset simulaatio-ohjelmistot.
Åbo Akademi	Moodle, Exam, Zoom, Panopto. Se ovan – dvs. just nu är ett av problemen att vi inte har sådana programvaror där AI-verktyg motsv. ChatGPT ingår!

Kysymys 3. Millaisena näette EXAM-palvelujen käytön ja käytön muutoksen vuoteen 2026 mennessä?

Korkeakoulu	Vastaus
Aalto-yliopisto	Edellä mainittu kontrollin tarve saattaa lisätä joitakin käyttäjiä, mutta toive materiaalien käytöstä ja liitteiden käytön kömpelyys hillitsee kasvua. Massatenteissa kysymyspankkien laajuus toinen hillitsevä tekijä.
Centria-ammattikorkeakoulu	Exam-tentit ovat edelleen hyvä tapa toteuttaa osaamisen osoittamista vuonna 2026. Opiskelijat suorittavat valvotussa tenttitilassa tentin sellaisilla laitteilla, joilla ei ole mahdollista hyödyntää mm. tekoälyä. Kameravalvonnassa hyödynnetään tekoälyn tukea tenttitilanteessa. Tekoäly tunnistaa ja analysoi opiskelijoiden käyttäytymistä ja merkitsee tallenteille automaattisesti poikkeamia, joita voidaan tarkemmin analysoida mm. vilppiepäilyissä. • Omakonetenttien (paikkariippumattomuus) toteuttaminen kasvaa. • Suljettu ja valvottu tentti – ei mahdollisuutta käyttää tekoälyä/muita työkaluja.
Haaga-Helia ammattikorkeakoulu	
Hanken Svenska handelshögskolan	Examin ja Moodlen testissä löytyy "adaptiv tests" - eli seuraava kysymys annetaan sen mukaan miten olet edelliseen vastannut. Tekoäly voi analysoida vastauksen, antaa feedbackiä, ja valitsee seuraavan kysymyksen. Tekoäly voi olla opettajan tukena ja toimii coaching funktiona. Vertaisarviointi tulee mukaan Examiin.

Helsingin yliopisto	Examinarium-tenttiminen tulee lisääntymään jonkin aikaa, mutta vakiintunee. HY:lla on parhaillaan käynnissä tenttien digitalisointiprojekti, jonka tavoitteena on luopua paperitenteistä, silloin kun se on oppimisen kannalta mielekästä. Lähinnä tämä koskee paperilla tentittäviä kirjatenttejä ja kypsyysnäytteitä, joita ei vielä tentitä EXAMissa. Avoimen opintojen tarjonta koulutusohjelmien yhteisopetuksena tuonee mukanaan nykyistä suuremmat tenttijämäärät EXAMiin, ellei verkko-opinnot ja etätenttiminen säily vaihtoehtoina. EXAM-järjestelmä on erityisesti vaihtoehto Moodle-tenteille, jotka tentitään opiskelijoiden omilla koneilla valvotusti salitentteinä. Tekoälyn kehityksen myötä molemmat tenttimistavat lisääntynevät. Näistä syistä sekä EXAMin BYOD-kehityksen myötä EXAM-tenttimiseen omilla koneilla valvotusti on kehityssuunta, jonka pilotointi tulee mahdollisesti ajankohtaiseksi vuoden sisällä. EXAMin etuna on mahdollisuus käyttää samoja kysymyksiä kuin perinteisessä EXAM-tentissä. Moodlen SEB-tenttiin verrattuna se on helpompi tentaattorin ottaa käyttöön. EXAM on järjestelmänä helppokäyttöinen ja teknisesti luotettava, mikä näkyy käyttöön nähden vähäisinä tukipyynnöinä. Tällä on suuri merkitys opintohallinnon palveluiden resursoinnin näkökulmasta myös lähivuosina. Salitentit Moodle-oppimisympäristössä Safe Exam Browser (SEB) -ohjelman kanssa vaativat tenttipalveluilta tukea ennakkovalmisteluihin ja läsnäoloa tentin aikana. Palveluiden resursseja ei ole kuitenkaan tarkoitus lisätä, mistä syystä EXAM on järjestelmä, jota suositellaan tentaattoreille. Mikäli tenttitilanteen ongelmatilanteet saataisiin kartoitettua ja ohjeistettua, olisi opettajien toivottavasti mahdollista järjestää itsenäisesti myös SEB-rajattuja tenttejä. Uhkana on, että EXAM jää tenttijämääritään pienempien ja myös yksinkertaisempien tenttien suoritustavaksi. HY:llä on myös tiedekuntakohtaisia ja oppiainekohtaisia eroja siinä, mitä järjestelmää suositaan. Mikäli matemaattisten tenttien tekoon löytyisi toimivia ja helppokäyttöisiä ratkaisuja, laajentaisi tämä EXAMin käyttökohteita. Nykyinen piirtopöytien käyttö piirto-ohjelmilla on kuitenkin kompromissi, jossa on useita ylimääräisiä vaiheita sekä opiskelijan, että tentaattorin näkökulmasta. Kampuksilla sijaitsevien tenttitilojen kulkuoikeudet ovat kysymys, mitä halutaan kehittää yhdessä HY:n tilapalvelujen kanssa. Tavoitteena on, että opiskelijat pääsisivät nykyistä joustavammin tenttimään rakennusten aukiolojen ulkopuolellakin. HY:n etu on, että opiskelijoillamme on mahdollisuus valita vapaasti tenttisuorituksensa paikkakunta. HY:n opiskelijoiden tenttievierailut ovat kuitenkin vähäisiä suhteessa meillä tehtäviin tenttievierailuihin. Ristiinopiskelun, opetuksen avaamisen ja jatkuvan opiskelun myötä myös tenttievierailun kysyntä kasvaa. Käytännössä tenttievierailu vakiintuneena ja riittävästi resursoituna toimintana vaatisi pääkaupunkiseudun muiden korkeakoulujen mukaantuloa.
Hämeen ammattikorkea koulu	• käytön monipuolistuminen riippuu myös järjestelmän kehityksestä..... • Käytön määrä saattaa vähentyä, mikäli muut osaamisen osoittamisen tavat tulevat laajemmin käyttöön
Itä-Suomen yliopisto	EXAM-palvelu on edelleen tarpeellinen ja laajasti käytetty. Uusien ominaisuuksien myötä sen käyttö mahdollistuu entistä useammalle tieteenalalle. Esimerkiksi omakonetentti mahdollistaa ryhmätentit, joiden käyttö luovilla aloilla, kuten taide, suunnittelu, ohjelmointi ja markkinointi, tuo EXAM-palvelun käyttäjiksi uusia tieteenaloja. Ryhmätenteillä voidaan heijastaa todellisia työelämän tilanteita, joissa ryhmätyö- ja vuorovaikutustaidot ovat tärkeitä. EXAM-palvelun yhteiskäyttöisyys lisääntyy ja mahdollistaa opiskelijoille joustavan tavan edetä opinnoissa. Myös ekologiset syyt, kuten esimerkiksi matkustamisen vähentäminen ja vihreän ajattelun tukeminen, vaikuttavat yhteiskäyttöisyyden kasvuun. Matemaattisten aineiden edellyttämiä ominaisuuksia kehitetään. EXAM-palvelun hyödyntämismahdollisuuksia suullisissa tenteissä kannattaa tarkastella.
Jyväskylän ammattikorkea koulu	Osa tenteistä tullaan siirtämään pois EXAMista erilaisten vilppien ja vilppiepäilyjen vuoksi. EXAMin valvontaa täytyy tehostaa omassa korkeakoulussa ja käyttää kuva/ääni yhteyttä valvontaan. EXAM on kuitenkin joustavoittanut tenttikäytäntöjä ja omakonetentti mahdollistanut etätenttimisen. Yksilöllisen tuen piirissä olevien opiskelijoiden määrä kasvaa ja tarvitaan entistä joustavampia tapoja toteuttaa EXAM-tenttejä (sekä tilaratkaisujen että järjestelmän osalta).
Jyväskylän yliopisto	• Omakonetentit ja piirtonäytöt tulevat osaksi EXAM-palvelua • Paperiset tentit enemmässä määrin siirtyvät digitaaliseksi (EXAMiin) • Exam tavoittaa entistä laajemmin eri opiskelijoita. • Korvaavat tentit siirtyvät pääosin EXAM tenteiksi
Kaakkois-Suomen ammattikorkea koulu	Todennäköisesti valvottujen tilaisuuksien /tilojen kysyntä lisääntyy osittain mm. teknologioiden/tekoälyn kehittymisen myötä. Suttupapereista luovutaan tenttitiloissa. Exam toimii valvottujen tenttien järjestelmänä/palveluna. Valvontaratkaisu tukee manuaalista valvontaa. esim. opiskelijan tunnistamiseen, käyttäytymiseen tai opiskelijan käyttämiin välineisiin ja tekee niistä automaattisesti ilmoituksen. Ristiinopiskelu kasvaa, jatkuvan oppimisen palvelut useilla paikkakunnilla saatavilla. Examin osalta pohdittavaksi tilojen sijainti ja saavutettavuus. Kun verkko-opetus jatkuu ja kehittyy, on opiskelijoita vähemmän kampuksilla ja levittäytyneet yhä laajemmalle ympäri Suomen.

Karelia-ammattikorkea koulu	Osin vastattu jo osana ensimmäistä kysymystä. EXAM-palvelujen käyttöönotto voi lisääntyä omakonetenttien myötä. Kasvua hillitsee se, että saavutettavuuden näkökulmasta arviointimenetelmät ja -käytänteet tulevat monipuolistumaan. Palvelu vaatii myös tulevaisuudessa jatkuvaa kehittämistä, jotta se pysyy korkeakoulujen näkökulmasta hyödyllisenä ja relevanttina. Voidaanko luoda parempaa yhteyttä EXAMin ja Moodlen välille – esim. Moodle-tenttien siirtäminen EXAMiin? Pystytäänkö kehittämään automaattista arviointia / tekoälyn hyödyntämistä esseetekstien arvioinnissa?
LAB-ammattikorkea koulu	• toimitaan kuten nyt • omakonetenttejä • pistokokeita • useiden lyhyiden tenttien määrän lisääntyminen per kurssi nykyiseen lopputenttiin verrattuna • letkeämpää osaamisen osoittamista Examiin varsinaisen tentin sijaan
Lapin ammattikorkea koulu	• käytössä jatkossakin, tarjoaa yhden vaihtoehdon osaamisen näyttöihin • liikkuvuuden merkitys korostuu, EXAM-tenttiminen mahdolliseksi kattavasti korkeakouluissa eri puolilla Suomea • palvelun käyttömäärät saattavat kasvaa jatkuvan oppimisen tarpeiden ja erilaisen koulutusyhteistyön myötä
Lapin yliopisto	Tarve järjestelmän käyttöön monimuotoisesti eri paikoissa ei vain korkeakoulujen tiloissa on tarpeen. EXAMia tullaan tarvitsemaan tenttien järjestämiseen edelleen.
LUT-yliopisto (Lappeenranta-Lahden teknillinen yliopisto LUT)	• toimitaan kuten nyt • omakonetenttejä • pistokokeita • useiden lyhyiden tenttien määrän lisääntyminen per kurssi nykyiseen lopputenttiin verrattuna • letkeämpää osaamisen osoittamista Examiin varsinaisen tentin sijaan
Metropolia Ammattikorkea koulu	
Oulun ammattikorkea koulu	
Oulun yliopisto	EXAM tällä hetkellä edustaa yksittäisiä näyttöjä, joka ei palvele tulevaa jatkuvan näytön suuntaa. Muutos jatkuvan näytön toimintatavan jalkauttamiseen on pitkä, ja sen aikana tarvitaan esimerkiksi EXAMia tämän hetken tarpeiden täyttämiseen. Omakonetenttien käytön yleistymisen voi tukea jatkuvan näytön ja osaamisperustaisen osaamisen osoittamisen käytäntöjä. Tenttievierailu palvelee monipaikkaisuutta ja joustavuutta, joka osaltaan palvelee tulevaisuuden osaamisen osoittamisen suuntia.
Poliisiammattikorkea koulu	
Satakunnan ammattikorkea koulu	Tekoälypalveluiden vahvan tulehisen seurauksena lähikuukausina kysyntä valvotuille Exam-tenteille tulee kasvamaan. Tenttievierailuiden määrä tulee varmasti nousemaan jatkuvan oppimisen ja ristiinopinopiskelun aiheuttamina.
Savonia-ammattikorkea koulu	
Seinäjoen ammattikorkea koulu	a) tekoäly tulee lisäämään paljonkin Examin käyttöä b) rajoitetut omakonetentit voisi lisätä salitenttejä
Tampereen ammattikorkea koulu & Tampereen yliopisto	Tarve valvotulle osaamisen osoittamiselle pysynee samalla tasolla kuin nyt tai lisääntyy entisestään. Paperitenteistä halutaan kokonaan eroon. Näiden syiden takia EXAM-palvelun käyttö lisääntyy. Tekoäly voi tukea tentaattoria sähköisten tenttisuoritusten arvioinnissa. Esim. Tekoälylle annetaan selkeät arviointikriteerit, joiden avulla opiskelijan tenttisuoritus arvioidaan. Sähköisten tenttien valvontaa on automatisoitu. Tekoäly tukee tenttien valvoja, esim. opiskelijan tunnistautuminen ja mahdollisten vilppitilanteiden merkitseminen, jotta valvoja tarkistaa vain tietyn tilanteen tallenteelta. Arviointia toteutetaan monipuolisemmin EXAMissa. EXAM-palvelu on valvottuja sähköisiä tenttejä varten. Entistä helpokäyttöisempi ja saavutettavampi järjestelmä.

Turun yliopisto	1. Kehitystä ohjaavana periaatteena tulee olla, että järjestelmä säilyy intuitiivisena ja joustavana; se ei saa kahlita pedagogisia tavoitteita. 2. EXAMin rinnalle ja sisään tulee uusia toimintoja ja välineitä vuoteen 2030 mennessä. Vuoteen 2026 mennessä mennään melko status quo, koska täydentävien/korvaavien menetelmien tuotekehitys on kahden megatrendin – yhtäältä pienten osaamiskokonaisuuksien suorien ja heijastusvaikutusten, toisaalta AI-tuetun opiskelun ja opetuksen, murroksessa. Ehkä vuonna 2025 saamme jonkin/ joitakin selkeästi uusia toimintoja pilottikäyttöön EXAM-kehityksessä. 3. Soveltavia ratkaisuja, kuten omakonetentin käyttö suullisissa ja ryhmäsuorituksissa tallennuskanavana, voitaneen ottaa käyttöön jo vuonna 2024. 4. Valvotuissa olosuhteissa tapahtuvan osaamisen osoittamisen tarve ei mihinkään häviä: sen status korostuu ja profiloituu uudella tavalla. 5. Kun skaalautuvuutta tarvitaan lisää ja tilakustannuksia nykyistä vähemmän, korostuu Omakonetentin jatkokehitystarve nykyisen perus-EXAMin rinnalla. 6. Ristiinopiskelun tuen ja palvelujen volyymi voi muuttua merkittävästikin tarkastelujakson aikana.
Vaasan ammattikorkeakoulu	
Vaasan yliopisto	Näemme, että EXAMin kysyntä tulee kasvamaan koronaa edeltävälle tasolle yliopistossamme. Myös omakonetenttien käyttöönottoa harkitaan (Todennäköisemmin Moodle-tentti + SEB, mahdollistaa myös matemaattiset tehtävät EXAMia paremmin).
Åbo Akademi	Jag hoppas ju att användningen av Exam i tentrummen ökar vid ÅA, idag är användningen mycket liten. Jag tror att Exam kommer att börja användas för digitala salstenter, men det förutsätter nog också att SEB kan användas utan rädsla för tekniska problem. (Ingen förstår varför vi inte Abitti tagits i bruk vid universiteten – min kompetens räcker inte till för att besvara den frågan). Det kan vara svårt att motivera användningen av Exam för öppna digitala salstenter, eftersom Moodle i princip kan användas för samma syfte och som är en programvara i allmänt bruk och som lärarna redan kan använda.